Πρότυπο Ανάπτυξης Θεμάτων

AI Literacy

v.3

Περιεχόμενα

Τίτλος Θέματος
Σενάριο
Ερώτηση 1
1.1 Διατύπωση ερώτησης 1
1.2 Απαντήσεις/Επιλογές Ερώτησης 1
1.3 Αποδεκτή απάντηση στην Ερώτηση 1 [και αιτιολόγηση]
1.4 Οδηγός Κωδικοποίησης Ερώτησης 1 [βάσει πλαισίου αξιολόγησης]
1.5 Μεταδεδομένα Ερώτησης [αιτιολόγηση βάσει πλαισίου αξιολόγησης]
Ερώτηση 2
2.1 Διατύπωση ερώτησης 1
2.2 Απαντήσεις/Επιλογές Ερώτησης 1
2.3 Αποδεκτή απάντηση στην Ερώτηση 1 [και αιτιολόγηση]
2.4 Οδηγός Κωδικοποίησης Ερώτησης 1 [βάσει πλαισίου αξιολόγησης]
2.5 Μεταδεδομένα Ερώτησης [αιτιολόγηση βάσει πλαισίου αξιολόγησης]
Ερώτηση 3
3.1 Διατύπωση ερώτησης 1
3.2 Απαντήσεις/Επιλογές Ερώτησης 1
3.3 Αποδεκτή απάντηση στην Ερώτηση 1 [και αιτιολόγηση]
3.4 Οδηγός Κωδικοποίησης Ερώτησης 1 [βάσει πλαισίου αξιολόγησης]
3.5 Μεταδεδομένα Ερώτησης [αιτιολόγηση βάσει πλαισίου αξιολόγησης]
Παρατηρήσεις
4.1 Δημιουργός/οί θέματος

Τίτλος Θέματος: Πόσο «πράσινο» είναι το AI;

Σενάριο: [Η εισαγωγή του θέματος επαναλαμβάνεται σε όλες τις ερωτήσεις]

Στο 1ο Γενικό Λύκειο της πόλης, η σχολική κοινότητα αποτελεί ένα ζωντανό μωσαϊκό πολιτισμών, με μαθητές και γονείς από διάφορες χώρες. Ο κ. Παπαδόπουλος, ένας αφοσιωμένος φιλόλογος, προσπαθεί πάντα να διατηρεί ανοιχτή και ουσιαστική επικοινωνία με όλους τους γονείς. Ένα απόγευμα, καθώς προετοίμαζε τις τριμηνιαίες ενημερώσεις, θέλησε να στείλει ένα email στους γονείς της Άνια, μιας μαθήτριας από την Πολωνία, των οποίων η γνώση των ελληνικών ήταν περιορισμένη. Η Άνια, αν και άριστη μαθήτρια, τον τελευταίο καιρό φαινόταν αφηρημένη και η συμμετοχή της στο μάθημα είχε μειωθεί.

Ο κ. Παπαδόπουλος, θέλοντας να εκφράσει το ενδιαφέρον του με ευαισθησία, συνέταξε το παρακάτω μήνυμα στα ελληνικά:

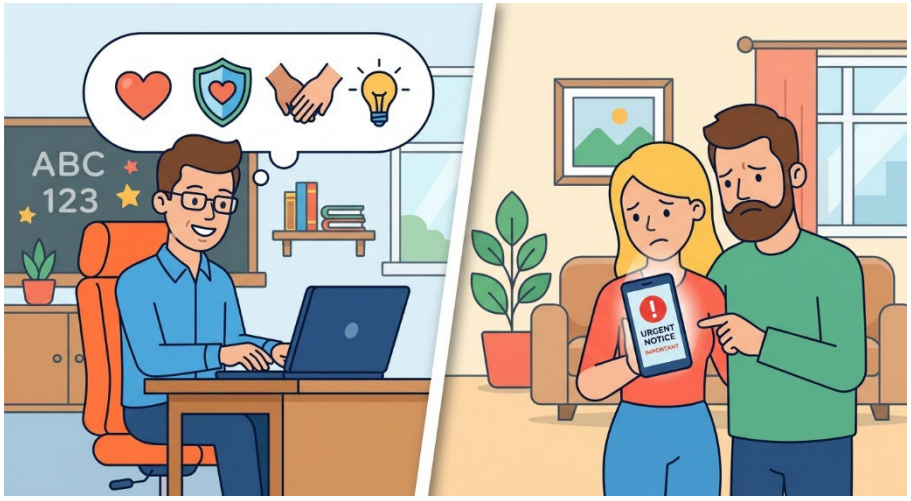
«Αγαπητοί γονείς, θα ήθελα να συζητήσουμε για την Άνια. Τον τελευταίο καιρό, παρατηρώ μια μικρή έλλειψη συγκέντρωσης στην τάξη. Με δεδομένη την εξαιρετική της πορεία μέχρι τώρα, ανησυχώ μήπως κάτι την απασχολεί. Είμαι στη διάθεσή σας να συνεργαστούμε στενά για να την υποστηρίξουμε και να διασφαλίσουμε ότι θα συνεχίσει να αισθάνεται καλά στο σχολείο.»

Για να διευκολύνει την επικοινωνία, αποφάσισε να χρησιμοποιήσει ένα δημοφιλές online μεταφραστικό εργαλείο Τεχνητής Νοημοσύνης (ΤΝ) για να μεταφράσει το κείμενο στα πολωνικά. Αντέγραψε το πολωνικό κείμενο που παρήγαγε το εργαλείο και το έστειλε, νιώθοντας σίγουρος ότι είχε γεφυρώσει το γλωσσικό χάσμα.

Την επόμενη μέρα, έλαβε μια απάντηση από τους γονείς της Άνια που τον άφησε άναυδο. Το ύφος τους ήταν έντονα ανήσυχο και αμυντικό. Ανέφεραν ότι η κόρη τους δεν αποτελεί «πρόβλημα» και ότι η «αυστηρή προειδοποίηση» του σχολείου τους προκάλεσε μεγάλη αναστάτωση. Ο κ. Παπαδόπουλος δεν μπορούσε να καταλάβει τι πήγε στραβά. Ζήτησε από μια συνάδελφό του που μιλούσε πολωνικά να διαβάσει την μετάφραση που είχε στείλει. Εκείνη του εξήγησε το πρόβλημα: η ΤΝ είχε μεταφράσει τις λέξεις, αλλά όχι το πνεύμα του μηνύματος. Η φράση «ανησυχώ μήπως κάτι την απασχολεί» είχε αποδοθεί ως «υπάρχει σοβαρή ανησυχία για τη συμπεριφορά της», και το «να συνεργαστούμε στενά για να την υποστηρίξουμε» είχε μεταφραστεί σε κάτι που έμοιαζε περισσότερο με «απαιτείται άμεση παρέμβασή σας για να διορθωθεί η κατάσταση». Ο υποστηρικτικός και συνεργατικός τόνος του κ. Παπαδόπουλου είχε μετατραπεί σε μια ψυχρή, σχεδόν κατηγορηματική επιστολή. Το περιστατικό αυτό τον έκανε να συνειδητοποιήσει ότι η τεχνολογία, ενώ προσφέρει λύσεις, μπορεί να δημιουργήσει απρόσμενα κοινωνικά και συναισθηματικά εμπόδια, μετατρέποντας

μια προσπάθεια σύνδεσης σε πηγή παρεξήγησης και άγχους. Η επικοινωνία δεν είναι απλώς μεταφορά πληροφοριών, αλλά και σχέσεων, κάτι που οι αλγόριθμοι δεν μπορούν πάντα να κατανοήσουν.

[ΕΙΚΟΝΑ: p1.png]

Ενότητα Ερωτήσεων

Ερώτηση 1

1.1 Διατύπωση ερώτησης 1

Να λάβεις υπόψη σου το κείμενο στα δεξιά. Κάνε κλικ σε μια επιλογή, για να απαντήσεις στην ερώτηση.

Ποια ήταν η κύρια αιτία της παρεξήγησης μεταξύ του εκπαιδευτικού και των γονέων της Άνια;

1.2 Απαντήσεις/Επιλογές Ερώτησης 1

Α. Οι γονείς δεν κατάλαβαν σωστά το περιεχόμενο του μηνύματος.

Β. Το αρχικό μήνυμα του καθηγητή στα ελληνικά ήταν πολύ αυστηρό.

Γ. Το μεταφραστικό εργαλείο απέτυχε να αποδώσει σωστά τον υποστηρικτικό τόνο και την ευαισθησία του μηνύματος.

Δ. Το σχολείο δεν θα έπρεπε να επικοινωνεί με email για τόσο σημαντικά θέματα.

1.3 Αποδεκτή απάντηση στην Ερώτηση 1 [και αιτιολόγηση]

Αποδεκτή απάντηση είναι η Γ. Το σενάριο τονίζει ότι ενώ η κυριολεκτική έννοια μεταφράστηκε εν μέρει, χάθηκε εντελώς ο συναισθηματικός τόνος και η πρόθεση του αποστολέα, που ήταν κεντρικής σημασίας για το μήνυμα.

Όλες οι άλλες είναι μη αποδεκτές απαντήσεις.

1.4 Οδηγός Κωδικοποίησης Ερώτησης 1 [βάσει πλαισίου αξιολόγησης]

Αποδεκτή Απάντηση: Επιλογή της απάντησης Γ. Το μεταφραστικό εργαλείο απέτυχε να αποδώσει σωστά τον υποστηρικτικό τόνο και την ευαισθησία του μηνύματος.

1.5 Μεταδεδομένα Ερώτησης [αιτιολόγηση βάσει πλαισίου αξιολόγησης]

Δείτε τα πλαίσια αξιολόγησης και τη χαρτογράφηση των μεταδεδομένων.

Δεξιότητα	Περιεχόμενο και Σκοπός	Τύπος Μέσου
Ανάλυση και Αξιολόγηση	Σχέσεις	Ψηφιακό κείμενο, Περιεχόμενο που δημιουργείται από τεχνητή νοημοσύνη και επιμελείται αλγοριθμικά
Εργαλεία	**Επίπεδο Δυσκολίας**	**Τύπος Απάντησης**
Συστήματα AI	Μεσαίο (3-4)	Απλή πολλαπλής επιλογής

Ερώτηση 2

2.1 Διατύπωση ερώτησης 2

Να λάβεις υπόψη σου το κείμενο στα δεξιά. Πληκτρολόγησε την απάντηση σου στην ερώτηση και στη συνέχεια πάτησε ΥΠΟΒΟΛΗ.

Βάσει του σεναρίου, ποια ενέργεια θα ήταν η πιο υπεύθυνη *πριν* σταλεί το μεταφρασμένο μήνυμα;

2.2 Απαντήσεις/Επιλογές Ερώτησης 2

Α. Να χρησιμοποιήσει ένα διαφορετικό, πιο ακριβό μεταφραστικό εργαλείο.

Β. Να ζητήσει από έναν συνάδελφο που γνωρίζει τη γλώσσα να ελέγξει τη μετάφραση.

Γ. Να στείλει το μήνυμα μόνο στα ελληνικά, με την ελπίδα ότι οι γονείς θα βρουν τρόπο να το μεταφράσουν.

Δ. Να γράψει ένα πολύ πιο σύντομο μήνυμα για να μειώσει την πιθανότητα λάθους.

2.3 Αποδεκτή απάντηση στην Ερώτηση 2 [και αιτιολόγηση]

Αποδεκτή απάντηση είναι η Β. Η ανθρώπινη επίβλεψη, ειδικά από κάποιον που κατανοεί τις πολιτισμικές και γλωσσικές αποχρώσεις, είναι κρίσιμη για ευαίσθητες επικοινωνίες και θα είχε αποτρέψει την παρεξήγηση.

Όλες οι άλλες είναι μη αποδεκτές απαντήσεις.

2.4 Οδηγός Κωδικοποίησης Ερώτησης 2 [βάσει πλαισίου αξιολόγησης]

Αποδεκτή Απάντηση: Επιλογή της απάντησης Β, να ζητήσει από έναν συνάδελφο που γνωρίζει τη γλώσσα να ελέγξει τη μετάφραση.

Δεξιότητα	Περιεχόμενο και Σκοπός	Τύπος Μέσου
Αναστοχασμός και Δράση	Ψηφιακή Ιθαγένεια	Ψηφιακό κείμενο

με ηθικό και υπεύθυνο τρόπο

Εργαλεία	Επίπεδο Δυσκολίας	Τύπος Απάντησης
Συστήματα AI, Πλατφόρμες πολυμέσων	Μεσαίο (3-4)	Απλή πολλαπλής επιλογής

2.5 Μεταδεδομένα Ερώτησης [αιτιολόγηση βάσει πλαισίου αξιολόγησης]

Δείτε τα πλαίσια αξιολόγησης και τη χαρτογράφηση των μεταδεδομένων.

Ερώτηση 3

3.1 Διατύπωση ερώτησης 3

Να λάβεις υπόψη σου το κείμενο στα δεξιά. Πληκτρολόγησε την απάντηση σου στην ερώτηση και στη συνέχεια πάτησε ΥΠΟΒΟΛΗ.

Το σενάριο δείχνει ότι η ΤΝ στην επικοινωνία δεν είναι απλώς ένα ουδέτερο εργαλείο για τη μετάδοση πληροφοριών. Πώς το αποδεικνύει αυτό;

3.2 Απαντήσεις/Επιλογές Ερώτησης 3

Α. Αποδεικνύοντας ότι η ΤΝ μπορεί να μεταφράσει γρηγορότερα από έναν άνθρωπο.

Β. Δείχνοντας ότι η ποιότητα της μετάφρασης της ΤΝ μπορεί να διαμορφώσει ή να βλάψει ενεργά τις ανθρώπινες σχέσεις.

Γ. Υπονοώντας ότι μόνο οι επαγγελματίες μεταφραστές πρέπει να χειρίζονται την επικοινωνία.

Δ. Επισημαίνοντας ότι οι γονείς δεν εμπιστεύονται την τεχνολογία που χρησιμοποιεί το σχολείο.

3.3 Αποδεκτή απάντηση στην Ερώτηση 3 [και αιτιολόγηση]

Αποδεκτή απάντηση είναι η Β. Το βασικό μήνυμα του σεναρίου είναι ότι η ΤΝ δεν μετέφερε απλώς λάθος πληροφορία, αλλά μετέτρεψε ένα μήνυμα υποστήριξης σε κάτι που προκάλεσε άγχος και έβλαψε την εμπιστοσύνη, παρεμβαίνοντας έτσι άμεσα στη σχέση μεταξύ του καθηγητή και των γονέων.

Όλες οι άλλες είναι μη αποδεκτές απαντήσεις.

3.4 Οδηγός Κωδικοποίησης Ερώτησης 3 [βάσει πλαισίου αξιολόγησης]

Αποδεκτή Απάντηση: Επιλογή της απάντησης Β. Δείχνοντας ότι η ποιότητα της μετάφρασης της ΤΝ μπορεί να διαμορφώσει ή να βλάψει ενεργά τις ανθρώπινες σχέσεις.

3.5 Μεταδεδομένα Ερώτησης [αιτιολόγηση βάσει πλαισίου αξιολόγησης]

Δείτε τα πλαίσια αξιολόγησης και τη χαρτογράφηση των μεταδεδομένων.

Δεξιότητα	Περιεχόμενο και Σκοπός	Τύπος Μέσου
Αναστοχασμός και Δράση με ηθικό και υπεύθυνο τρόπο	Σχέσεις	Περιεχόμενο που δημιουργείται από ΤΝ και επιμελείται αλγοριθμικά
Εργαλεία	**Επίπεδο Δυσκολίας**	**Τύπος Απάντησης**
Συστήματα AI	Μεσαίο (5-6)	Απλή πολλαπλής επιλογής

Ερώτηση 4

4.1 Διατύπωση ερώτησης 4

Να λάβεις υπόψη σου το κείμενο στα δεξιά. Πληκτρολόγησε την απάντηση σου στην ερώτηση και στη συνέχεια πάτησε ΥΠΟΒΟΛΗ.

Φανταστείτε ότι είστε ο διευθυντής του σχολείου. Μετά το περιστατικό, θέλετε να δημιουργήσετε έναν απλό οδηγό δύο κανόνων για τους εκπαιδευτικούς σχετικά με τη χρήση της ΤΝ για τη μετάφραση μηνυμάτων προς τους γονείς. Γράψτε αυτούς τους δύο κανόνες στο παρακάτω πλαίσιο.

4.2 Απαντήσεις/Επιλογές Ερώτησης 4

Πλαίσιο για ανάπτυξη σύντομης απάντησης

4.3 Αποδεκτή απάντηση στην Ερώτηση 4 [και αιτιολόγηση]

Αποδεκτή Απάντηση: Η απάντηση θα πρέπει να περιλαμβάνει δύο διακριτούς κανόνες που αντικατοπτρίζουν τα διδάγματα του σεναρίου. Παραδείγματα:
1. Χρήση της ΤΝ ως βοηθητικό εργαλείο: Ο πρώτος κανόνας πρέπει να αναφέρει ότι η ΤΝ μπορεί να χρησιμοποιηθεί για μια πρώτη, πρόχειρη μετάφραση, αλλά όχι ως η τελική, επίσημη επικοινωνία (π.χ., «Χρησιμοποιείτε τα εργαλεία ΤΝ ως ένα πρώτο βήμα ή προσχέδιο, όχι ως την τελική λύση.»).
2. Υποχρεωτικός ανθρώπινος έλεγχος: Ο δεύτερος κανόνας πρέπει να τονίζει την ανάγκη για ανθρώπινη αναθεώρηση, ειδικά για μηνύματα με ευαίσθητο περιεχόμενο (π.χ., «Για κάθε μήνυμα που αφορά την πρόοδο, τη συμπεριφορά ή την ευημερία ενός μαθητή, είναι υποχρεωτικός ο έλεγχος της μετάφρασης από κάποιον που μιλάει άπταιστα τη γλώσσα, πριν την αποστολή.»).

Μη Αποδεκτή Απάντηση: Απαντήσεις που προτείνουν την πλήρη απαγόρευση της ΤΝ, που δεν αναφέρονται στην ανάγκη ανθρώπινης επίβλεψης, ή που είναι άσχετες με το σενάριο.

4.4 Οδηγός Κωδικοποίησης Ερώτησης 4 [βάσει πλαισίου αξιολόγησης]

Αποδεκτή Απάντηση: Απαντήσεις που περιλαμβάνουν την ιδέα της ΤΝ ως «πρώτο προσχέδιο» ΚΑΙ την ανάγκη για «ανθρώπινο έλεγχο» για ευαίσθητα θέματα.

Μη Αποδεκτή Απάντηση: Απαντήσεις που δεν περιλαμβάνουν και τα δύο κεντρικά σημεία.

4.5 Μεταδεδομένα Ερώτησης [αιτιολόγηση βάσει πλαισίου αξιολόγησης]

Δείτε τα πλαίσια αξιολόγησης και τη χαρτογράφηση των μεταδεδομένων.

Δεξιότητα	Περιεχόμενο και Σκοπός	Τύπος Μέσου
Δημιουργία	Ψηφιακή Ιθαγένεια	Ψηφιακό κείμενο
Εργαλεία	**Επίπεδο Δυσκολίας**	**Τύπος Απάντησης**
Συστήματα AI	Μεσαίο (5-6)	Ανάπτυξης

Παρατηρήσεις

5.1 Δημιουργός θέματος: Παναγιώτης Τσιωτάκης